

SMR12 - Cūku labturība

Prasības mērķis. nodrošināt cūku labturības prasību ievērošanu

Mērķa grupa. Prasība attiecas uz cūku īpašniekiem un turētājiem

Prasības ēkai un novietnei:

1. Cūku novietnē nav vēlami trokšņi, kuru stiprums pārsniedz 85 decibelus, kā arī pēkšņi un ilgstoši trokšņi.
2. Novietnē vismaz 8 stundas diennaktī nodrošina apgaismojumu ar gaismas intensitāti, kas ir ne mazāka par 40 luksiem.
3. Novietnes grīdas ir:
 - mehāniski izturīgas;
 - gludas un nav slidenas, lai novērstu iespēju, ka cūkas savainojas;
 - piemērotas cūku lielumam un svaram.
4. Ja cūkas tur grupās novietnēs, kurās ir betona-redeļu grīda:
 - maksimālais spraugu platums starp redelēm ir:
 - a. sivēniem – 11 milimetru;
 - b. atšķirtiem sivēniem – 14 milimetru;
 - c. audzējamām cūkām un nobarojamām cūkām – 18 milimetru;
 - d. jauncūkām pēc apsēklošanas un sivēnmātēm – 20 milimetru;
 - minimālais redeļu platums ir:
 - a. sivēniem un atšķirtiem sivēniem – 50 milimetru;
 - b. audzējamām cūkām, nobarojamām cūkām, jauncūkām pēc apsēklošanas un sivēnmātēm – 80 milimetru.
5. Cūku aizgaldus nodrošina ar pietiekamu daudzumu cūku nodarbināšanai paredzētu veselībai nekaitīgu materiālu (piemēram, salmiem, sienu, koksni, zāgskaidām, sēņu kompostu, kūdru vai šo materiālu sajaukumu), kas ir piemērots attiecīgajai kanalizācijas sistēmai;
6. Sivēnmātēm un jauncūkām nodrošina pastāvīgi pieejamus pakaišus, kas atbilst iepriekšējā punktā minētajām prasībām.
7. Grūsnas sivēnmātes un jauncūkas nedēļu pirms plānotās atnešanās nodrošina ar mīgas taisīšanai piemērotiem materiāliem pietiekamā daudzumā, ja novietnē neizmanto šķidro mēslu aizvadīšanas sistēmu, kas tehniski nav tam piemērota.

Minimālās prasības cūku turēšanai:

1. Cūku aizgaldus:
 - nodrošina ar siltu, ērtu, pietiekami tīru un sausu guļvietu, kur vienlaikus visas cūkas var atpūsties;
 - ierīko tā, lai cūkas redzētu cita citu. Minētais nosacījums neattiecas uz jauncūkām un sivēnmātēm, kuras nedēļu pirms plānotās atnešanās un atnešanās laikā var turēt atsevišķi.
2. Katram atšķirtam sivēnam, audzējamai cūkai un nobarojamai cūkai, izņemot apsēklotas jauncūkas un sivēnmātes, kuras tur grupās, atbilstoši dzīvnieka svaram nodrošina šādu platību:
 - 0,15 m², ja cūkas svars ir līdz 10 kg;
 - 0,20 m², ja cūkas svars ir no 11 līdz 20 kg;
 - 0,30 m², ja cūkas svars ir no 21 līdz 30 kg;
 - 0,40 m², ja cūkas svars ir no 31 līdz 50 kg;
 - 0,55 m², ja cūkas svars ir no 51 līdz 85 kg;
 - 0,65 m², ja cūkas svars ir no 86 līdz 110 kg;

- 1 m², ja cūkas svars ir lielāks par 110 kg.
3. Jauncūkas un sivēnmātes ir aizliegts turēt piesietas. Būvējot vai pārbūvējot novietnes, telpās aizliegts ierīkot jauncūku un sivēnmāšu piesiešanai paredzētu aprīkojumu.
 4. Sivēnmātes un jauncūkas laikposmā no četrām nedēļām pēc apsēklošanas līdz nedēļai pirms plānotās atnešanās:
 - var turēt individuālos aizgaldos, nodrošinot tām iespēju brīvi pagriezties, ja novietnē ir mazāk par 10 sivēnmātēm
 - tur grupās, ja novietnē ir vairāk par 10 sivēnmātēm. Aizgaldā malām jābūt:
 - a. vismaz 2,8 metrus garām, ja aizgaldā ir 6 vai vairāk dzīvnieku;
 - b. vismaz 2,4 metrus garām, ja aizgaldā ir mazāk par 6 dzīvniekiem.
 5. Grupās turētām apsēklotām jauncūkām un sivēnmātēm:
 - jānodrošina sekojoša kopējā grīdas platība uz vienu cūku:
 - a. grupās ar 6 līdz 39 cūkām apsēklotai jauncūkai nodrošina vismaz 1,64 m², bet sivēnmātei nodrošina vismaz 2,25 m²;
 - b. grupās, kurās ir mazāk par 6 cūkām, kopējo grīdas platību palielina par 10%.
 - c. grupās, kurās ir 40 un vairāk cūku, kopējo grīdas platību var samazināt par 10%.
 - daļai no kopējās nodrošināmās grīdas platības jābūt ar cietu vienlaidu segumu, kurš jānodrošina vismaz šādā platībā:
 - a. apsēklotai jauncūkai paredz vismaz 0,95 m²;
 - b. grūsnai sivēnmātei paredz vismaz 1,3 m²;
 - c. kanalizācijas atveres aizņem ne vairāk par 15% no grīdas platības.
 6. Atnešanās aizgaldā:
 - pirms ievietošanas tajā grūsnas sivēnmātes un jauncūkas notīra.
 - nodrošina brīvu platību dabisku dzemdību atvieglošanai vai palīdzības sniegšanai dzemdību laikā.
 - nodrošina sivēnu aizsardzībai piemērotu nožogojumu.
 - sivēniem nodrošina:
 - a. pietiekami lielu platību, lai tie bez grūtībām var zīst sivēnmāti.
 - b. pietiekami lielu platību, kur visi sivēni vienlaikus var apgulties. Tā var būt no cieta seguma, izklāta ar īpašu paklāju, salmu pakaišiem vai citu piemērotu materiālu.
 7. Sivēnus atšķirt no sivēnmātes:
 - nedrīkst, pirms tie sasniedz 28 dienu vecumu.
 - var pēc 21 dienas vecuma sasniegšanas, ja tas nepieciešams sivēnmātes vai sivēnu veselības un labturības dēļ. Tādā gadījumā sivēnus ievieto īpaši paredzētā novietnē, ko pirms katras jaunas dzīvnieku grupas ievietošanas tīra un dezinficē.
 8. Atšķirtos sivēnus, audzējamās un nobarojamās cūkas tur grupās, pēc iespējas samazinot pārgrupēšanas nepieciešamību.
 9. Pārgrupējot jebkura vecuma cūkas:
 - to vēlams izdarīt nedēļas laikā pēc atšķiršanas;
 - aizgaldā nodrošina cūkām iespēju izvairīties citai no citas;
 - tranquilizatorus lieto tikai pēc praktizējoša veterinārārsta ieteikumiem;
 - nodrošina adaptācijas uzraudzību.
 10. Ja cūku grupā vērojamas izteiktas agresijas pazīmes, noskaidro tās iemeslus un veic atbilstošus pasākumus, piemēram, dzīvniekus nodrošina ar pietiekamu daudzumu salmu vai citiem materiāliem, lai tos nodarbinātu. Apdraudētās vai īpaši agresīvās cūkas atšķir no pārējās dzīvnieku grupas un uz laiku ievieto atsevišķā aizgaldā.

11. Kuiļa aizgalda platību paredz ne mazāku par 6 m², lai dzīvniekam nodrošinātu kustību brīvību un tas varētu dzirdēt, redzēt un saost citas cūkas.
12. Ja kuiļa aizgaldā paredzēts lecināt cūkas, nodrošina vismaz 10 m² lielu platību bez šķēršļiem.

Prasības barībai un ūdenim:

1. Cūkas baro ne retāk kā reizi dienā.
2. Ja cūkas tur grupās un baro, neizmantojot zīdīšanu vai automātiskās barošanas metodi, tām nodrošina iespēju vienlaikus piekļūt barībai.
3. Cūkām, kas ir vecākas par 2 nedēļām, nodrošina iespēju brīvi uzņemt svaigu ūdeni.
4. Lai apmierinātu cūku izsalkumu un tieksmi košļāt, grūsnas sivēnmātes, kas nezīda, un jauncūkas nodrošina ar pietiekamu daudzumu barības, kas ir lielos gabalos vai ar augstu šķiedrvielu saturu un lielu enerģētisko vērtību.

Veselības prasības:

1. Grūsnas sivēnmātes un jauncūkas apstrādā pret endoparazītiem un ectoparazītiem, ja nepieciešams.
2. Ir atļautas cūku identifikācijas procedūras un šādas neārstnieciskas operācijas:
 - sivēniem līdz 7 dienu vecumam – acu zobu izkniebšana vai noslīpēšana, veidojot veselu līdzenu zobu virsmu;
 - kuiļiem – ilkņu saīsināšana, ja nepieciešams;
 - daļēja astes amputācija;
 - vīriešu kārtas dzīvnieku kastrācija (kastrējot nedrīkst plēst audus);
 - deguna riņķa ielikšana dzīvniekiem, ko audzē ārā apstākļos brīvā turēšanas sistēmā.
3. Iepriekšējā punktā minētās neārstnieciskās operācijas atbilstošos sanitāros apstākļos ar piemērotiem līdzekļiem veic praktizējošs veterinārārsts vai persona, ko veterinārārsts ir teorētiski un praktiski apmācījis attiecīgo operāciju veikšanā.
4. Sivēnus, kas vecāki par 7 dienām, kastrē vai tiem asti amputē praktizējošs veterinārārsts, izmantojot anestēzijas līdzekļus un prolongētos analgētiskos līdzekļus.
5. Acu zobu izkniebšanu vai noslīpēšanu, kā arī daļēju astes amputāciju veic tikai tādā gadījumā, ja ir savainoti sivēnmāšu pupi vai dzīvnieku ausis un astes. Pirms minētajām procedūrām, ņemot vērā vides apstākļus un dzīvnieku blīvumu grupās, veic pasākumus, lai nepieļautu astu nokošanu vai citas nevēlamas parādības. Ja minētās procedūras tiek veiktas, maina cūku turēšanas apstākļus vai saimniekošanas sistēmu.

Normatīvie akti:

Ministru kabineta 2009. gada 7. jūlija noteikumu [Nr. 743](#) "Cūku labturības prasības" 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 37., 38., 39., 40., 41., 42., 43., 44. un 45. punkts